

Flygtninge fra SYRIEN

Den treårige konflikt i Syrien havde i oktober 2014 fordrevet næsten 9,5 millioner mennesker, hvilket svarer til mere end 40 % af landets førkrigsbefolkning. Over 3 millioner af disse flygtninge har fået midlertidigt asyl i nabolandene Libanon, Tyrkiet, Jordan, Irak og Egypten. Kun omkring 15 % af de syriske flygtninge lever i flygtningelejre, resten bor uden for lejrene i større og mindre byer og landdistrikter. Her bor de ofte under vanskelige forhold og i områder, hvor de humanitære hjælpeorganisationer har svært ved at nå frem. Størstedelen af flygtningene er sunnimuslimske arabere, men befolkningen består også af etniske og religiøse minoriteter, som for eksempel kurdere, drusere og medlemmerne af flere forskellige kristne og shiitisk-muslimske sekter.

Tilstrømningen har betydet, at asyllandene nu har svært ved at yde beskyttelse og hjælp til flygtningene. De Forenede Nationers Højkommissariat for Flygtninge (UNHCR) har bedt genbosættelseslandene om at tage imod nogle af flygtningene. Det blev gjort som et forsøg på at lette presset på asyllandene og gøre dem i stand til fortsat at tilbyde tilflugtssted til de syrere, der flygter fra krigen. I oktober 2014 har 24 lande, primært i Europa og Amerika, aftalt at tage imod flygtninge fra Syrien.

Denne baggrundsorientering giver genbosættelseslandene grundlæggende viden om de syriske flygtninge. En landeprofil giver en kort introduktion til Syriens historie, folk og kulturer. Herefter beskrives krisen i Syrien, og de forhold flygtningene møder i førsteasyllandene. Til sidst beskrives nogle af de styrker og ressourcer, som genbosatte flygtninge kan trække på i deres nye samfund, og nogle af de udfordringer de sandsynligvis vil møde.

Denne orientering henvender sig primært til dem, der yder indledende støtte og hjælp til de nytilkomne, men kan også anvendes af andre. Offentligt ansatte, for eksempel sundhedspersonale, socialrådgivere og ansatte inden for boliganvisning, kan bruge den til at få en bedre forståelse for de nye borgere, og dermed til at kunne tilbyde dem en bedre hjælp. Undervisere kan bruge baggrundsorienteringen som materiale i undervisningen og dermed undervise studerende om et folk, hvis situation de har læst om eller set i fjernsynet. Læserne kan også være almindelige mennesker, som er interesserede i at få mere viden om deres samfunds nyeste indbyggere.

INDHOLD

SYRIEN – EN PROFIL	2
MODERNE HISTORIE, REGERING OG ØKONOMI	2
SUNDHED OG UDDANNELSE	3
LANDET	3
FOLKET	4
OVERBEVISNINGER OG SKIKKE	5
FORHOLDENE I FØRSTEASYLLANDENE	9
IMPLIKATIONER FOR GENBOSÆTTELSEN	12
LITTERATUR	14

Ovenfor: en syrisk flygtningefamilie bosat i Jordan. Foto: UNHCR.

Syrien - en profil

Moderne historie, regering og økonomi

Syrien var en del af det Osmanniske Rige i 400 år, fra først i 1500-tallet til starten af 1900-tallet. En periode under fransk kolonistyre [1918-1946] endte med syrisk uafhængighed. De næste 20 år bød på flere statskup og et kort fællesskab med Egypten under navnet den Forenede Arabiske Republik. I 1963 tog Baathpartiet regeringsmagten og indsatte et sekulært og socialistisk, arabisk regime. Den nye regering udrensende anderledes tænkende, nationaliserede bankerne, gennemførte en jordreform for at give jord til bønderne og arabiserede pensum i skolerne.

I 1970 tog forsvarsminister Hafez al-Assad magten, og i 1971 udråbte han sig selv til præsident. Han oprettede et lovgivende organ, indførte en ny forfatning og begik valgsvindel, som fastholdt ham på magten og sikrede Baathpartiets dominans. Regeringen knyttede tætte bånd til Sovjetunionen, den tidligere østblok og Iran. Syriens forbrugsbehov blev opfyldt gennem udviklingen af flere forskellige produktionssektorer, herunder landbrug, papir, tekstil og plast. Den højere videregående uddannelse, herunder medicinstudiet, foregik på arabisk, og Syrien blev et lavere mellemkomstland med høje niveauer af læse- og skrivefærdigheder, uddannelse og beskæftigelse. Assad tilhørte den islamiske Alawi-sekt, og ved at favorisere den politisk sikrede han medlemmernes loyalitet. Under Assads regime blev kritiske røster groft undertrykt.

I 2000, efter 30 år på magten, gik Hafez al-Assad bort og blev efterfulgt af sin søn, Bashar al-Assad, uddannet øjenlæge i Storbritannien og fortsat ved magten i dag. Den totalitære styreform med ét parti og én hersker fortsatte under Bashar al-Assad. Ligesom sin far, favoriserede Assad Alawi-sekten, både politisk og økonomisk, og indsatte familiemedlemmer på magtfulde poster. Reformen ophævede nogle af restriktionerne på pressefriheden og handlen, hvilket kom den voksende forretningselite i byerne til gode. Statsstøtten til uddannelses- og sundhedssektorerne fortsatte. Sundhedsydelser og de videregående uddannelser var tilgængelige mod lille eller ingen brugerbetaling. Sideløbende med disse gratis, statsfinansierede ydelser blev private universiteter og klinikker etableret for at servicere den nye elite. Politisk undertrykkelse, statslig korrupsion og dårlig forvaltning ophørte dog ikke, og de fleste syrere følte sig

fortsat undertrykt af Assads regime og Baathpartiets politiske kontrol.

Opstanden i 2011 begyndte som fredelige protester, efter at regeringen arresterede – og eftersigende torturerede – skolebørn, som havde skrevet protester mod regeringen på en mur i Daraa. Måske inspireret af den succes "Det Arabiske Forårs" bevægelser havde haft i Egypten og Tunesien, krævede demonstranterne demokratiske reformer, ophævelsen af Nødloven, som havde været i kraft siden 1963, løsladelse af politiske fanger, flerpartivalg og, for en del af syrernes vedkomne, enden på regimet. Ved at bruge sine angivernetværk kunne den syriske regering reagere på demonstrationerne, som den tidligere havde gjort. Der blev gennemført omfattende arrestationer, tæsk udført af civilklædte regeringsstyrker, brutale afhøringer og tortur, og brugt skarp ammunition og snigskytter til at skræmme og dræbe gadedemonstranterne. Folk blev imidlertid på gaden og begyndte at organisere sig på forskellig vis mod regimet. Siden krisens begyndelse har den syriske regering omtalt demonstranterne, deres familiemedlemmer og sympatisører som terrorister.

I juni 2011 var omkring 1.400 mennesker blevet dræbt og over 10.000 arresteret af regimet. Den sommer blev den Frie Syriske Hær (FSA) dannet, primært af desertører fra det syriske militær. Kampene for at befri Syrien fra Assads regime spredte sig over hele landet, og islamistiske krigere sluttede sig til oprøret. I 2013 kæmpede over 1.000 forskellige brigader, som var løst organiserede i hyppigt skiftende netværk, mod den syriske regering. Islamistiske ekstremister, herunder grupperinger med base i Irak, udnyttede den ustabile situation og gik med i kampen mod henholdsvis regimet og FSA på forskellige tidspunkter. En af de udenlandske grupper, den militante, sunnimuslimske gruppe Islamisk Stat - også kendt som den Islamiske Stat i Irak og Syrien (ISIS), eller den Islamiske Stat i Irak og Levanten (ISIL) - etablerede en base i det østlige Syrien. Fra denne base iværksatte gruppen et angreb og overtagelsen af det vestlige Irak i 2014.

Udefrakommende parters deltagelse har kompliceret den syriske situation. Den syriske regering har modtaget økonomisk og militær støtte fra Iran, Rusland og den libanesiske, shiamuslimske, politisk-militære gruppe Hizbollah. Flere af de forskellige kæmpende oppositionsgrupper har modtaget hjælp fra regionale arabiske regeringer, og ekstremistiske islamister er blevet

støttet af stater og velhavende mæcener i regionen. Den moderate opposition har, i nogen udstrækning, fået hjælp fra Europa og USA.

Civile og ikke-voldelige aktivister har betalt en stor pris i konflikten. Siden 2011 er mere end 191.000 mennesker blevet dræbt, og millioner er fordrevet fra deres hjem. Mænd, kvinder og børn har lidt under ekstreme traumer eller været vidner dertil. Det anslås, at halvdelen af Syriens befolkning ikke længere bor i deres hjem. 6,5 millioner mennesker er internt fordrevne i Syrien, og 3 millioner er registrerede som flygtninge i nabolandene.

Sundhed og uddannelse

SUNDHED

I perioden før konflikten i Syrien lagde regeringen stor vægt på sundhedssektoren, men i et land med en høj befolkningstilvækst kunne finansieringen ikke holde trit med efterspørgslen eller sørge for, at kvaliteten blev opretholdt. Adgangen til sundhedsydelserne var ulige. I 2009 var der eksempelvis ifølge Verdenssundhedsorganisationen (WHO) en læge per 339 indbyggere i Damaskus, mens der i Al-Hassakah-guvernamentet på landet var en læge per 1.906 indbyggere.

Den nuværende konflikt har ødelagt landets sundhedssystem og efterladt mange syrere med begrænset eller ingen adgang til grundlæggende lægehjælp, herunder børnevaccinationer. I 2013 var omtrent halvdelen af landets sundhedsfaciliteter blevet ødelagt eller beskadiget, og det meste af Syriens sundhedspersonale var enten flygtet, blevet dræbt eller såret. Ifølge beredskabsplanen for humanitær bistand til Syrien (SHARP) for 2014 opstod der stigende problemer med at kunne behandle såvel kroniske som kritiske sygdomme, i takt med at medicinproduktionen faldt. Ved målet om at gå efter sundhedsfaciliteter og blokere humanitær lægehjælp har den syriske regering forhindret den del af befolkningen, som er bosat i områder under oppositionsstyrkernes kontrol, i at modtage sundhedsydelser.

Landets mindskede kapacitet inden for psykiatrien kan kun dække en meget lille del af behovet. Før 2011 var der mangel på psykiatriske tilbud med kun to offentlige psykiatriske hospitaler og 70 psykiatere til en befolkning på 22 millioner. I dag, hvor flere syrere end nogensinde har behov for hjælp, er der endnu færre ressourcer. Det ene psykiatriske hospital, som stadig er åbent, er placeret i udkanten af Damaskus og

er derfor utilgængeligt for dem, der bor i de områder, der er hårdest ramt af konflikten

UDDANNELSE

I perioden før konflikten i Syrien var gratis offentlig uddannelse til alle et regeringsmål. Videregående uddannelse blev støttet økonomisk i et forsøg på at opfylde landets udviklingsbehov, dog med blandet succes.

På den ene side opnåede man både for drenge og piger et højt fremmøde på mellemtrinnet i skolen (primary school). På den anden side forblev mødeprocenten ofte langt under landsgennemsnittet på mellemtrinnet i landdistrikterne, og mange steder var frafaldsprocenten stor i udskolingen (secondary school), specielt blandt pigerne. Regeringens støtte forøgede i stort omfang adgangen til højere uddannelse.

Men for mange unge syrere svarede den undervisning, de modtog, ikke til arbejdsmarkedets behov, og den førte derfor ikke til stabil beskæftigelse. Et nederlag som ifølge nogle Syriens eksperter har haft afgørende betydning for den store utilfredshed blandt unge.

En anden vigtig målsætning for regeringen var, at alle skulle kunne læse- og skrive. I begyndelsen af 1980'erne kunne ca. 42 % af befolkningen hverken læse eller skrive. I starten af 00'erne var alfabetiseringsniveauet steget blandt Syriens voksenbefolkning, således at over 90 % af mændene og 77 % af kvinderne havde opnået basale læse- og skrivefærdigheder ifølge CIA World Factbook.

Konflikten har kostet landets skolesystem dyrt. I 2013 rapporterede UNICEF, at mange skoler var blevet alvorligt beskadiget eller blev benyttet af væbnede grupper og fordrevne, som søgte tilflugt. Fremmødeprocenten var faldet - ned til 6 % i nogle områder. Rapporten beskrev usikkerhed, mangel på undervisere og ressourcer samt beskadigede bygninger som nogle af årsagerne til tilbagegangen.

Landet

GEOGRAFI

Syrien ligger ved Middelhavets østkyst og grænser op til Tyrkiet i nord, Israel og Libanon i vest, Irak i øst og Jordan i syd. Syrien er et mellemstort land med en forskelligartet geografi. Den vestlige tredjedel af landet og områderne i nord og øst består af frugtbar landbrugsjord, en del af det område som fra gammel tid har været kendt som "den

frugtbare Halvmåne". Eufrat-floden løber fra Tyrkiet ind i det nordøstlige Syrien og derefter videre til Irak. Floden skaber enorme områder med frugtbar landbrugsjord, som de senere år er blevet mindre på grund af de tyrkiske dæmninger og den sparsomme regn. Bjergkæderne langs med Libanon i vest og Tyrkiet i den nordvestlige del af landet får sne om vinteren. Det sydøstlige Syrien består af ørken, mens den vestlige kystlinje ved Middelhavet har både strande og en industrihavn.

I alle disse områder findes der mange vigtige arkæologiske og historiske steder, fra forhistoriske bopladser (hvor et af verdens første alfabeter blev opfundet) til omfattende græsk-romerske ruiner, tidlige kristne klostre og kirker, byzantinske strukturer, korsridderslotte og 1.400 års arkitektur og infrastruktur fra den islamiske æra. Konflikten har imidlertid efterladt sit præg på landets antikke seværdigheder. Ifølge den Amerikanske Sammenslutning til Videnskabens Fremme har fem af Syriens seks verdensarvssteder lidt betydelig skade.

BY VERSUS LAND

Syrerne er stolte af deres byer. Damaskus, Aleppo, Hama og Homs er de fire største. Hver by har en lang og begivenhedsrig historie. Damaskus, landets hovedstad, er blevet kaldt den ældste, kontinuerligt beboede by i verden. Hver af Syriens større byer er bygget op omkring en gammel muromkranset by med græsk-romerske veje og markeder, jødiske synagoger, talrige kristne kirker og nogle af verdens ældste muslimske moskeer. Ved siden af disse gamle strukturer findes private hjem og offentlige markeder. Uden for murene fortsætter byerne i forstæder, bygget i europæisk kolonistil, som derefter bliver til moderne forstæder med store lejlighedskomplekser, universiteter, fabrikker, indkøbscentre og hospitaler.

Syriens landdistrikter står i kontrast til byernes velstand. Selvom landsamfundene udgør landets spisekamre, har det syriske regime de sidste 25 år rettet sine ressourcer mod byområderne og ikke investeret i landudviklingen. Regeringens politik samt den omfattende korrupsion og nepotisme har fremmedgjort landsamfundene og øget skellet mellem byboerne og befolkningen på landet. Som et resultat af forsømmelsen er landbefolkningen og migranter fra landdistrikterne generelt lavere uddannede. Samtidig har landbefolkningen mere erfaring med civilsamsfundsorganisering, idet de har måttet stole på sig selv.

Regeringens dårlige håndtering af syv års tørke fra 2003 til 2010 tvang hundredtusinder af mennesker til at forlade deres jord og flytte til byerne for at overleve. Denne massevandring forårsagede høje fødevarepriser og arbejdsløshed både på landet og i byområderne. Det førte til de økonomiske spændinger, som, ifølge nogle eksperter, bidrog til opstanden i 2011.

Folket

Syrien er et kulturelt mangfoldigt land og havde inden konflikten en befolkning på 22 millioner. Befolkningen er relativt veluddannet og temmelig ung med en gennemsnitsalder på 22 år. Det anslås, at næsten 60 % af syrerne levede i byområderne før de massive fordrivelser forårsaget af kampene.

UDDANNELSES- OG ERHVERVSMÆSSIG BAGGRUND

De fleste syrere har mindst færdiggjort mellemtrinnet i skolen (primary school) og har derfor grundlæggende skrive- og læsefærdigheder på arabisk. Ifølge Verdensbanken blev 72 % af syrerne før opstanden indskrevet i udskolingen (secondary school), når de havde alderen til det. Syrerne er kendt i den arabiske verden som kompetente inden for byggeri og andre typer manuelt arbejde, hotel og restaurationsbranchen og inden for serviceindustrien. I perioden før konflikten i Syrien var der mange ejere af små virksomheder og en professionel klasse bestående af bl.a. læger, bureaukrater, lærere, universitetsprofessorer og socialarbejdere. Kunst har været højt værdsat i Syrien, og arbejdet fra de mange musikere, forfattere, kunstnere og skuespillere har været både promoveret og kontrolleret af regeringen.

ETNISKE, SPROGLIGE OG RELIGIØSE GRUPPER

Arabere, herunder muslimer og kristne, udgør næsten 90 % af Syriens befolkning. Kurdere, den næststørste etniske gruppe, udgør omkring 10 % af befolkningen. Der er andre langt mindre etniske grupper, såsom armenierne og turkmenerne. I Syrien er etnisk identitet og modersmål tæt forbundet.

Alle syrere taler dagligdags arabisk, og de fleste kan også læse og skrive moderne standard-arabisk. Den syriske dialekt ligger tættest på de libanesiske, palæstinensiske og jordanske dialekter (kendt som Levantinsk eller Shami arabisk), som har meget ens grammatik og ordforråd. Kurdere fra Syrien og assyrisk-kristne taler arabisk på modersmålsniveau, eller tæt herpå, og nogle kan både læse

og skrive det. Derudover kan visse kurderne tale kurdisk, og visse assyriske kristne, aramæisk-syrisk. Armenierne taler armensk og mestrer dagligdags arabisk, nogle kan dog ikke læse og skrive sproget særligt godt. Turkmenerne taler en variant af tyrkisk; de taler også arabisk, men de fleste kan hverken læse eller skrive det. Mange genbosatte syrere vil have et grundlæggende kendskab til engelsk, men kun et mindre antal behersker sproget godt. Nogle vil også kunne tale lidt fransk, tysk, russisk eller et andet fremmedsprog, afhængig af deres skolegang.

Syriens historie byder på religiøs tolerance og mangfoldighed, og det syriske samfund er langt mere sekulært end mange af samfundene hos landets muslimske naboer. 90 % af Syriens befolkning er muslimsk (74 % sunnimuslimer og 16 % alawitter, drusere og ismailimuslimer). De kristne udgør 10 % af befolkningen og omfatter arabiske kristne (græsk-ortodokse og katolikker), assyriske kristne, aramæisktalende kristne, armensk-ortodokse og katolikker. Der er også et lille kurdisktalende yazidi-samfund, hvis religion er blevet knyttet til zarathustrisme og gamle mesopotamiske religioner. Et lille arabisktalende jødisk samfund forlod Syrien i 1990'erne.

Selvom krigen har pustet til sekteriske spændinger, interagerede syrere med medlemmer af alle religiøse og etniske grupper på arbejdspladsen, i skolen og i deres nærmiljø inden konflikten. Dog har de, der bor i de i vidt omfang sunnitiske landområder følt sig politisk og økonomisk udelukket, hvilket skyldes de sidste 30 års statslige præference for alawitter og bybefolkningen.

Kurdere og turkmenere er to minoritetsgrupper med oprindelse i landdistrikterne, som har været udelukket fra statens vækst og udvikling. Kurderne er også blevet overset på grund af regeringens frygt for, at de ville organisere sig politisk og kræve uafhængighed.

Syrien har en lang historie for at tage imod indvandrere og flygtninge. I løbet af de sidste 200 år er flygtninge, pilgrimme og handlende fra Afghanistan, Kina, Iran, det nordlige Afrika og det, der i dag udgør Somalia og Sudan, blevet en del af de syriske samfund. De seneste år har Syrien givet asyl til et stort antal flygtninge, som er flygtet fra uro i regionen. Siden den arabisk-israelske krig i 1948 og tilblivelsen af Israel har Syrien huset mere end 500.000 palæstinensiske flygtninge i lejre i den vestlige del af landet. Palæstinenserne har ikke syrisk statsborgerskab, men de har de fleste andre rettigheder, herunder retten til uddannelse, sundhed og

beskæftigelse. Efter USA's invasion af Irak i 2003 flygtede hundredtusinder irakiske flygtninge til Syrien. Selvom mange er vendt tilbage til Irak, og andre er flygtet til Jordan og Tyrkiet, er ca. 28.000 blevet i Syrien, primært i Damaskus. Syrien tog også imod libanesiske flygtninge under krigen mellem Israel og Libanon i 2006.

Overbevisninger og skikke

RELIGIØSE OVERBEVISNINGER

Syrerne bekender sig den tro, de blev født ind i, og konvertering til en anden religion er sjælden. Selvom religionen er en del af den syriske identitet, er den ikke nødvendigvis et afgørende træk. Få syrere er agnostikere og endnu færre ateister, men mange mener, at religion bør være en privat sag og adskilt fra staten. Syrerne kan være mere eller mindre praktiserende i deres tro, og forskellig grad af religiøs overbevisning og praksis accepteres, selv inden for samme familie. Det at indgå i et religiøst fællesskab i genbosættelseslandet kan hjælpe syrernes tilpasning, men de er muligvis ikke komfortable med offentlige trostilkendegivelser uden for bøn.

I Syrien beder de praktiserende muslimer fem gange om dagen, men de gør det i det private, og de kan udsætte en bøn, hvis det ikke er belejligt at bede på det planlagte tidspunkt. Inden bøn renser de sig ved at vaske deres fødder, hænder, underarme og ansigter. Muslimer faster i månens måned, ramadanen, uden at spise, drikke eller ryge fra solopgang til solnedgang, som en måde at vise empati for de fattige. Ramadanen er en tid for næstekærlighed og selvransagelse og tidspunktet, hvor muslimer tænker over deres muligheder for åndelig forbedring. Ramadanens afslutning fejres med bøn og tre dages familiebesøg og fest, kaldet Eid. På en anden vigtig muslimsk helligdag mindes enden af pilgrimsrejsen til Mekka (Hajj).

I Syrien bærer de troende kristne kors om halsen og går regelmæssigt i kirke. Østortodokse kristne har også fastedage, herunder de 40 dages faste, hvor de afholder sig fra alle animalske produkter (kød, fisk, mælk, chokolade, smør, osv.) og i bund og grund bliver veganere. Medmindre de er katolske, følger de syriske kristne den østortodokse kalender. Katolikkerne fejrer jul den 25. december, mens de østortodokse kristne fejrer jul den 6. og 7. januar. De vestlige og østlige kirker adskiller sig ligeledes fra hinanden i deres højtideligholdelse af påsken, som for syriske kristne er en langt vigtigere religiøs begivenhed end julen.

Både muslimer og kristne fejrer helligdagene - ikke kun som religiøse højtider, men også som familie- og samfundsanliggender. Helligdagene bruges til at besøge slægtninge og naboer og ønske dem alt godt. Det er ikke ualmindeligt at tage på helt op til 10 besøg om dagen. I Syrien er alle muslimske og kristne helligdage officielle, hvilket betyder, at de fleste syrere har kendskab til begge religioner og traditionerne forbundet med dem.

SKIKKE

Familie og familierelationer

I Syrien er familierne generelt store og udstrakte. De omfatter ikke kun forældre og børn, men også bedsteforældre, tanter, onkler, fætre og kusiner. Blandt familiemedlemmerne er der stærke bånd af kærlighed og støtte såvel som ansvar og opsyn. Familiemedlemmerne føler en forpligtelse til at passe på hinanden og sørge for, at ingen gør noget, som vil påvirke andre familiemedlemmer negativt. Familiens omdømme er lige så vigtigt som den individuelle frihed. Kvindernes upassende adfærd eller mændenes mislykkede forsøg på at leve op til normen for ærlighed og gavmildhed kan vanære familien.

Generelt er det syriske samfund patriarkalsk, og alle er under den ældste mands beskyttelse og autoritet. Kvinder anses for at have behov for beskyttelse, navnlig imod ubeslægtede mænds opmærksomhed. Selvom ældre mænd er familiens beslutningstagere, indgår kvinder og yngre mænd også i forhandlinger for at opnå deres egne mål.

Som i andre arabiske samfund fremgår familierelationerne af navnene i Syrien. På dokumenter er et barns første navn normalt et fornavn, og mellemnavnet (uanset om barnet er dreng eller pige) er faderens fornavn, mens efternavnet enten er familienavnet eller farfaderens fornavn. En kvinde tager ikke sin mands navn i ægteskabet. Ifølge islamisk lov forbliver enhver ejendom eller formue, som en mand eller kvinde bringer med sig ind i ægteskabet, i denne persons navn alene, og bliver dermed ikke fælles ejendom.

Kønsroller og relationer

Kønsrollerne i Syrien varierer alt efter økonomisk klasse, familie og mellem by og land. Generelt er det kvinderne, der laver mad, gør rent og passer børn, og de sætter en stor ære i velholdte hjem, velstrøget tøj og god mad. Mændene er primært ansvarlige for at arbejde og forsørge hele familien økonomisk. Pigerne hjælper til i huset, og drengene kan bidrage til familiens indkomst med småjobs som stik-i-rend-

Kvinder og piger står over for særlige udfordringer

Syriske kvinder og piger skal leve med truslen om og risikoen for seksuel vold i både Syrien og i førsteasyllandene. Seksuel vold og trusler om seksuel vold i Syrien har gjort, at mange kvinder og piger flygter ud af landet. Det er samtidig socialt uacceptabelt at tale om emnet, og det er usandsynligt, at kvinderne drøfter spørgsmålet foran mandlige familiemedlemmer.

I førsteasyllandene kan frygten for seksuel vold fra andre flygtninge eller værtslandets borgere få flygtningekvinder og -piger til at blive hjemme og kun vove sig ud for at gå til undervisning, aftaler eller fællesarrangementer, hvis de ledsages af andre familiemedlemmer.

Fattigdom og frygten for pigernes sikkerhed har fået nogle syriske flygtningefamilier til at arrangere tidlige ægteskaber for deres døtre. I 2013 var der for eksempel en kvinde mellem 15 og 17 år i 25 % af alle syriske flygtningeægteskaber i Jordan. Mange af disse ægteskaber er ikke blevet registreret hos de lokale myndigheder, og nogle kan være endt i skilsmisse. Derfor er det muligt, at en genbosat, kvindelig flygtningeteenager er blevet skilt eller har et barn fra et tidligere ægteskab.

dreng eller i landbruget, selvom de fleste børn ikke arbejder, før de afslutter eller dropper ud af skolen. Børns uddannelse anses som vigtig, men de børn, der ikke klarer sig godt i skolen, kan ende med at droppe ud for at begynde at arbejde eller blive gift.

Blandt de øverste og bedre uddannede klasser arbejder kvinderne uden for hjemmet og kan findes i en lang række erhverv, blandt andet i sundhedssektoren (på alle niveauer), inden for kontorarbejde, i embedsværket, i uddannelsessektoren, inden for laboratoriearbejde, datalogi og socialt arbejde. De mere velhavende familier støtter både pigernes og drengenes uddannelse og karrieremål og ansætter ofte kvinder uden for familierelationen til at hjælpe med husholdningen og børnepasningen.

I middelklassehusholdningerne, både i byerne og på landet, arbejder færre kvinder uden for hjemmet, især hvis de har

små børn, da mødrene både ønsker og forventes at blive hjemme for at tage sig af deres børn. Generelt har disse kvinder et lavere uddannelsesniveau og derved mindre adgang til professionel eller faglært beskæftigelse. Ud over deres pligter i hjemmet hjælper kvinder i landdistrikterne med familiearbejdet uden for huset, i landbruget og med andet ulønnet arbejde. Fattige kvinder arbejder i beskedne lavtlønnede jobs - et sådant arbejde ses generelt som nedværdigende og som et tegn på, at deres ægtefæller og familier ikke kan forsørge dem.

Religiøse konservative familier (både muslimske og kristne) lægger mere vægt på, at det er kvindernes pligt at gå hjemme med børnene. Flere højtuddannede mænd og kvinder (uanset om de er muslimer, kristne eller ikke-religiøse drusere) omgås hinanden. Konservative muslimske kvinder fra mindre veluddannede familier omgås ikke mænd fra andre familier end deres egne. Når de hilser på hinanden, er det normalt at give hånd til det andet køn, selvom praktiserende muslimske kvinder ikke giver hånd til mænd, som de ikke er i familie med. I stedet nikker de eventuelt og lægger hånden på hjertet.

Uanset religion eller social baggrund er syriske mænd og kvinder ganske kærlige over for det samme køn. Det er helt naturligt for to syriske mænd eller kvinder at holde i hånd, læne sig op ad og røre ved hinanden og hilse på hinanden med kindkys.

Ægteskab

Syrerne gifter sig ofte i en ung alder. Kvinderne fra landet og fra arbejderklassen gifter sig generelt i en yngre alder end kvinderne fra byen og/eller højere uddannede kvinder. Loven tillader unge mænd at gifte sig, når de er 18, og unge kvinder, når de er 17, men mindstealderen kan sænkes til 15 for drenge og 13 for piger med godkendelse af en værge. Det er ikke ualmindeligt, at mænd er mellem 10 og 15 år ældre end deres koner.

I mere velstående og veluddannede familier gifter unge kvinder sig kort tid efter universitetet, og mænd gifter sig generelt, når de er færdiguddannede og har fundet fast beskæftigelse. Børnene bor hos deres forældre, indtil de bliver gift, og børn, der ikke bliver gift, bliver boende hjemme hos deres forældre. Det forventes, at en ung mand kan forsørge sig selv og sin kone, før han bliver gift.

Nogle unge mænd og kvinder vælger selv deres partnere, men de fleste syriske ægteskaber er arrangeret af familien

og indledes med en formel forlovelse. En forlovelsesperiode giver folk mulighed for at lære hinanden at kende før ægteskabet, og nogle gange sker det endda, at forlovelsen brydes. Polygami er lovligt, men ser ud til at forekomme forholdsvis sjældent. I en undersøgelse af 1.891 personer fra 2005 havde ca. 9 % af mændene fra byområderne og 16 % fra landdistrikterne mere end én kone. Skilsmisse er sjældent blandt både muslimer og kristne, men forekommer, og fraskilte kvinder modtager ofte børnebidrag. Det er den religiøse domstol, der afgør, hvad der skal ske med børnene. I de fleste tilfælde bor de hos moderen, indtil de når 14 års alderen, eller indtil moderen gifter sig på ny. Sker dette, flytter de ind hos faderen.

Opdragelse

Syrerne går nøje op i børneopdragelse, de hjælper børnene med skolearbejdet og holder øje med alle aktiviteter, så godt de kan. Før konflikten kunne børnene i Syrien frit løbe rundt og lege sammen i deres kvarterer eller landsbyer, som blev opfattet som meget sikre steder. Traditionelt set er pigerne efter puberteten mindre tilbøjelige til at lege udenfor og mere tilbøjelige til at blive hjemme eller hjælpe med de huslige pligter. Går de ud, er det sammen med andre piger eller ældre søskende. Drengene holder ofte øje med deres søstres opførsel, og de ældre piger og nogle ældre drenge hjælper med at tage sig af yngre søskende.

Syrerne er meget kærlige over for børn – selv fremmede menneskers børn – og lader dem sidde på skødet, roder dem i håret og kysser babyer og børn på kinderne. Børn forventes at give hånd, når de møder nye mennesker, og udvise respekt for ældre. Korporlig afstraffelse er normal og accepteret, og børnene bliver disciplineret ved at få skældud og blive klapset i ansigtet og på hænderne (men ikke i numsen).

Lederskab

Fordi Syrien ikke har en stærk tradition for civilsamfundsorganisering, havde landet ikke mange civilsamfundsledere før konflikten. Under de to Assad regimer blev civilsamfundsorganisering set som en trussel mod regeringen. Der fandtes Baath-partifunktionærer, som folk frygtede, eller som fungerede som regeringens mellemmand. Regeringen havde desuden udpeget visse "ældre" til samfundsrepræsentanter. Syrerne gik til de religiøse ledere, når de havde brug for hjælp til religiøse eller personlige problemer. Velgørhedsorganisationer hjalp de dårligt stillede, men blev nøje overvåget af regeringen. Det var i disse organisationer (såsom den Syrisk Arabisk Røde

Halvmåne med sit enorme netværk af frivillige], at de unge lærte at organisere sig.

Ud af opstanden i 2011 voksede aktivister, ledere og samfundsorganisatorer frem. De blev organiseret under ekstremt voldelige forhold, ofte under jorden og i hemmelighed. De samfundsledere, der er trådt frem i flygtningeområderne, er ofte ikke blevet valgt, men har udnævnt sig selv. I mange tilfælde har de sat sig på ledende poster gennem deres forbindelser til lokale jordejere, deres beherskelse af fremmedsprog eller opportunisme. I tiden før 2011 havde kvinder i Syrien mulighed for at blive ledere, især af velgørenhedsorganisationer og formaliserede grupper, men det er sandsynligt, at de vil blive forbigået i det fremherskende miljø efter 2011.

Sundhed i teori og praksis

FYSISK SUNDHED. Syrerne værdsætter den vestlige lægevidenskab, selvom deres sundhedsoverbevisninger, praksisser og præferencer afspejler deres egen kultur og sociale realiteter.

Syrere har stor tiltro og tillid til læger. Ved fysiske lidelser søger de ofte øjeblikkelig lægehjælp og er normalt ivrige efter at påbegynde medicinering hurtigst muligt. Syrerne besvarer deres sundhedspersonales spørgsmål, lytter omhyggeligt til deres forklaringer og råd og følger generelt instruktioner nøje.

Selvom de fleste syrere som minimum har et grundlæggende kendskab til vestlig medicin, kan deres holdninger og forventninger til sundhed adskille sig fra de gængse vestlige normer. Her er nogle almindelige syriske overbevisninger, praksisser og præferencer, som kan være anderledes, end de der typisk findes i genbosættelseslande:

- > Syrerne foretrækker generelt at blive undersøgt af sundhedspersonale af samme køn. I Syriens landdistrikter vil kvinderne vælge at gå til en jordemoder frem for en mandlig gynækolog.
- > Syrerne kan blive forlegne over personlige spørgsmål, især de der omhandler sex. Seksuelle problemer og seksueloverførte sygdomme er følsomme emner og bør behandles med diskretion. Normalt foretrækker kvindelige hospitalspatienter, på grund af blufærdighed, lange hospitalsklæder.

- > Under et hospitalsophold vil rettroende muslimer bede om mad i overensstemmelse med de islamiske kostregler. Ligeledes kan nogle patienter under ramadanen nægte at spise eller tage medicin i løbet af dagen.
- > Syriske mænd og kvinder ser det som deres ansvar at tage sig af ældre eller syge familiemedlemmer og medlemmer af deres samfund.
- > Familiens og vennernes tilstedeværelse og følelsesmæssige støtte er ekstremt vigtig under sygdom.
- > Når symptomerne er forsvundet, stopper patienterne ofte med at tage medicin og vender måske ikke tilbage til en planlagt opfølgning.
- > Sygeplejerskeuddannelsen er mindre omfattende i Syrien end i de vestlige lande. Det gør, at syrerne som regel har mindre tillid til sygeplejersker, end folk har i Vesten.

MENTAL SUNDHED. Syriske holdninger til psykiatrisk behandling har flyttet sig siden 2011. Før krisen opfattede de fleste syrere psykisk sygdom som et stigma, der bragte skam over familien. Syrere med behov for psykiatrisk behandling var derfor normalt ikke villige til at søge professionel hjælp, eller til at drøfte deres problemer med familie og venner. I dag, hvor mange mænd, kvinder og børn har psykiske lidelser og behov for behandling, er syrerne blevet mere åbne over for at søge hjælp i psykiatrien.

Mad, drikke og rygning

For syrerne er måltiderne en vigtig social aktivitet, som de værdsætter at dele sammen med familie og venner. Det anses for almindelig pli at dele ens mad med andre, men det forventes, at den inviterede af høflighed afslår invitationen første gang. Syrerne vil altid byde den, de er sammen med, på noget af det, de selv spiser eller drikker, og mændene vil altid betale en kvindes måltid eller the. Mændene vil kæmpe om at få lov til at betale regningen på en café eller restaurant med den ældste eller mest velhavende person som vinder, mens venner og kolleger skiftes til at betale. Det anses som udtryk for dårlige manerer at dele regningen.

Syrerne sætter pris på en varieret kost og er vant til et stort udvalg af korn, kød, frugt og grøntsager. Almindelig syrisk mad består af pitabrød, hummus [kikærteturé], baba ghanoush [auberginepuré], mahshe [fyldte vindrueblade, squash og peberfrugter], shawarma (gyros) og salater, såsom tabbouleh og fattoush. Baklava er en populær dessert fremstillet af filodej, som fyldes med hakkede nødder og overhældes med honning.

Morgenmaden består normalt af the eller kaffe med pitabrød og enten ost, æg, hummus eller yoghurt og måske marmelade og oliven. Frokosten er normalt dagens største måltid og spises mellem kl. 14:00 og 15:00. Den består ofte af en varm gryderet, gerne med kød eller kylling og grøntsager, som normalt serveres med ris og spises med pitabrød og salater som tilbehør. Aftensmaden spises normalt sent og minder om morgenmaden.

Religiøse påbud påvirker kosten. Muslimske syrere spiser ikke svinekød, og rettroende muslimer drikker ikke alkohol og spiser måske ikke skaldyr. Alkohol indtages af de mere sekulære muslimer, kristne og ikke-religiøse drusere. Alle drikker koppevis af the og kaffe i løbet af dagen, som serveres med masser af sukker. Rygning er almindeligt, også indendørs i hjemmene, på kontorer og på restauranter. I Syrien ryger kvinder ikke offentligt, men gør det måske hjemme eller på steder, hvor der ikke er nogen mænd tilstede, såsom på offentlige toiletter.

Beklædning

Uanset baggrund har syrerne en tendens til at klæde sig tækkeligt, når de bevæger sig ud i det offentlige rum. Shorts bliver for eksempel aldrig brugt uden for hjemmet undtagen af mænd, når de dyrker sport eller er på stranden.

Med hensyn til påklædning er der dog, som med andre ting, et skel mellem by og land. Kvinderne i byerne bruger gerne kjoler, jeans og andet vestligt tøj. Før 2011 gik de fleste syriske kvinder og piger ikke med hovedtørklæde, men der har været en stigning i religiøs påklædning siden 2011.

En praktiserende, muslimsk kvinde dækker sine ben, arme og overkrop op til kravebenet og kan bære hovedtørklæde. De fleste muslimske kvinder over 65 år bærer også tørklæde som et tegn på alder, hvis ikke tro. Kristne kvinder bærer en let hovedbeklædning, når de går i kirke

Forholdene i førsteasyllandene

I august 2014 var 3 millioner syriske flygtninge blevet registreret i førsteasyllandene Libanon, Tyrkiet, Jordan, Irak og Egypten. Forholdene varierer meget, både landene imellem og i de enkelte lande. Selvom meget af den internationale opmærksomhed og ressourcerne har været rettet mod de flygtninge, som lever i lejrene, lever 85 % af regionens syriske flygtninge uden for lejrene. Flygtningene bor meget forskellige steder, for eksempel i storbyer, provinsbyer, vidtstrakte forstæder og landdistrikter.

En uformel teltlejr i Bekaaadalen, Libanon. Foto: UNHCR.

Lejrene til de syriske flygtninge findes i tre lande: Irak, Jordan og Tyrkiet. Forholdene i lejrene er meget forskellige, selvom alle lejrene lever op til de internationale standarder. De flygtninge, som bor uden for lejrene, har ofte ikke adgang til et ordentligt sted at bo, rent vand, sundhedsydelse, skoler og indtjeningsmuligheder.

Det følgende er en oversigt, som land for land opsummerer de forhold, flygtningene i regionen lever under.

Libanon

Libanon, det mindste af førsteasyllandene, huser det største antal syriske flygtninge. Selvom de kun har en befolkning på 4 millioner mennesker, har Libanon givet adgang til mere end 35 % af regionens 3 millioner syriske flygtninge (og dermed øget sin egen befolkning med 25 %). Tilstrømningen har lagt et enormt pres på økonomien og de offentlige ydelser og har forårsaget en alarmerende stigning i spændingerne mellem libanesere og flygtninge, da de to grupper konkurrerer om arbejdspladser og lokale ressourcer.

Indtil for nylig stod mange syrere over for en usikker fremtid i Libanon, men en ny politik har givet de syrere, som er kommet illegalt ind i landet eller er blevet i landet efter deres opholdstilladelse udløb, mulighed for at få opholdstilladelse. For syriske kurdere og palæstinensere er situationen dog stadig usikker. Kurdere kommer til Libanon som statsløse, uden syrisk ID eller identitetspapirer, og er tvunget til at opholde sig illegalt i landet. En del palæstinensere fra Syrien er blevet afvist ved grænsen eller tvangsreturneret til Syrien.

Libanon har ingen flygtningelejre til syrere. Flygtningene bor over 1.700 forskellige steder i landet. Den største udfordring i den humanitære indsats er at sørge for tag over hovedet til alle. Flygtningene bor i overfyldte lejligheder eller huse, forladte bygninger og i stigende grad i uformelle

teltlejr. En anden udfordring er adgangen til lægehjælp, rent vand og sanitære forhold.

Andre problematikker omhandler beskæftigelse og uddannelse. Tilstrømningen af flygtninge har haft en betydelig indvirkning på den lokale økonomi og har resulteret i prisstigninger, som har gjort det svært for både libanesere og flygtninge at finde indtægtsgivende beskæftigelse. I Beirut arbejder mændene i småjobs, hovedsagelig som viceværter og gadesælgere. Syriske børn må godt deltage i undervisningen i den libanesiske skole, men på grund af overfyldte klasselokaler kan færre end 100.000 af de næsten 400.000 flygtningebørn indskrive sig i skolen.

UNICEF og dets partnere har igangsat uformelle uddannelsesaktiviteter for de syriske flygtningebørn, som ikke går i skole, men hundredtusinder har stadig ikke adgang til uddannelse. De børn, der ikke går i skole, er i risiko for at blive udnyttet som børnearbejdskraft eller tvunget til tidligt ægteskab.

Tyrkiet

Ifølge den tyrkiske regerings boede der i midten af august 2014 mere end 217.000 syrere i 22 telt- eller containerlejr, fordelt over 10 provinser.

Disse lejre er blevet rapporteret som sikre og i god stand med passende bolig, mad og vandforhold, vaske- og køkkenfaciliteter og sundhedsydelse. Børnene deltager i undervisningen i lejrens skoler, som følger det syriske pensum, og undervisningen foregår på arabisk og tyrkisk.

Imidlertid bor de fleste syriske flygtninge i Tyrkiet uden for lejrene, og for disse flygtninge er forholdene vanskelige. Ifølge uofficielle skøn bor 200.000 flygtninge i Istanbul, 200.000 i Gaziantep og 100.000 i Izmir. De har adgang til ekstremt dårlige faciliteter og bor, hvor der er alt for mange mennesker på for lidt plads. Eftersom UNHCR ikke er den førende udbyder af støtte i Tyrkiet, er mangel på information om tilgængelige ydelser en udfordring for syrerne, der ofte ikke ved hvordan eller hvor, de skal registrere sig for at modtage sådanne ydelser. For eksempel er tyrkiske hospitaler blevet pålagt af regeringen at yde gratis behandling til registrerede syrere, men feltarbejdere fra NGO'er i området rapporterer, at hospitalerne enten ikke kender til politikken eller ignorerer den. Hospitalerne opkræver ofte den samme takst for deres ydelser hos flygtningene, som der opkræves af udenlandske besøgende.

Leveomkostningerne i Tyrkiet er langt højere end i Syrien, og for at få det hele til at gå op, arbejder eller tigger voksne og børn ofte på gaden. De fleste børn har ikke tilladelse til at komme i de tyrkiske skoler. Nogle er indskrevet i skoler, som er oprettet af det syriske lokalsamfund eller finansieret af UNICEF, men FN's agentur anslår, at 73 % af børnene i skolealderen ikke er indskrevet i en skole.

Kurdiske flygtninge i Istanbul siges at leve under særligt vanskelige betingelser. Arbejdsløsheden blandt de syriske kurdere er høj, og adgangen til sundhedsydelse er i bedste fald sporadisk. De flygtninge, der er i beskæftigelse, arbejder mange timer til en ringe løn. I de fleste tilfælde på tekstilværksteder, inden for catering og i byggebranchen

Jordan

Jordan har fem officielle syriske flygtningelejr, der ligger i landets nordlige guvernementer nær grænsen til Syrien. For hver syrer bosat i en flygtningelejr, er der yderligere fire uden for en lejr.

De største flygtningelejr i Jordan er Zaatari, som huser ca. 80.000 flygtninge og Azraq med mellem 8.000 og 13.000 flygtninge. En ekstra lejr og to små ombyggede transitcentre huser tilsammen yderligere 5.000 flygtninge. I de største lejre er sundhedsydelse tilgængelige på klinikker og hospitaler. Humanitære organisationer har kæmpet for at gøre lejrene beboelige under de varme, tørre og støvede forhold om sommeren og de kraftige regnskyl om vinteren. En udfordring har været at opnå tilstrækkelig adgang til vand, sanitets- og hygiejnefaciliteter (UNICEF WASH, Water, Sanitation and Hygiene). I den overfyldte Zaatari-lejr består udfordringerne af: udgifterne til at transportere vand ind i lejren med lastbiler, bortfjernelse af affald, spændinger mellem syrerne og det omkringliggende jordanske samfund i forbindelse med det offentlige vandforbrug, og den manglende evne til at imødekomme flygtningenes behov for vand, sanitets- og hygiejnefaciliteter, eller tage hensyn til deres skikke.

Ifølge en undersøgelse udarbejdet gennem et samarbejde mellem UNHCR og International Relief and Development er leveforholdene under stadig forværring for de hundredtusinder af syriske flygtninge, der bor uden for lejrene i Jordan. Undersøgelsen understreger den daglige kamp for overlevelse, som de omkring 500.000 registrerede syriske flygtninge i byerne står overfor, som følge af stigende priser og overfyldte boliger af lav standard. De flygtninge, der arbejder uden arbejdstilladelse, risikerer at blive udnyttet

af arbejdsgiverne, deporteret til Syrien eller tvunget til at leve i en flygtningelejr. Den lave mødeprocent i skolerne, som skyldes transportudfordringer, mobning og overfyldte klasselokaler, er også et problem.

Syriske palæstinensere i Jordan er i særlig grad udsatte. Ifølge en rapport fra august 2014 af Human Rights Watch, har Jordan siden januar 2013 officielt forment palæstinensere fra Syrien adgang. Siden midten af 2012 er mere end 100 palæstinensiske mænd, kvinder og børn, som har formået at komme ind i landet, blevet tvangsdeporteret.

Irak

Irak modtager ikke kun et stort antal syriske flygtninge, men har også gennem de sidste tre år taget imod mange hjemvendte irakiske flygtninge, som tidligere havde fået asyl i Syrien. De fleste af de syriske flygtninge er kurdere, som er flyttet til Irakisk Kurdistan i det nordlige Irak. Et mindre antal syriske flygtninge bor i Anbar-provinsen i vest og i andre provinser.

Næsten halvdelen af de syriske flygtninge i Irak lever i 12 flygtningelejre, fordelt over tre guvernementer. Den selvstyrende regering i Irakisk Kurdistan giver syrerne opholdstilladelser, som også giver dem lov til at arbejde. Tilladelserne giver mulighed for fri bevægelighed i Irakisk Kurdistan og alle flygtninge, uanset om de bor i eller uden for lejrene, kan frit flytte og søge arbejde uden begrænsninger.

Domiz er den største flygtningelejr i Irakisk Kurdistan med tæt på 80.000 registrerede, fastboende flygtninge. De sidste tre års udviklingen af lejren har været ujævn. I de ældre og mere etablerede dele af lejren er gaderne omgivet af butikker, caféer og restauranter. I de nye områder og i transitområderne er der provisoriske teltområder og få sanitetsfaciliteter. En undersøgelse blandt lejrens beboere gav et blandet billede. Lidt over halvdelen af de interviewede beboere oplevede lejren som sikker, og næsten to tredjedele sagde, at de havde adgang til lægehjælp. Kun en tredjedel af de adspurgte var i indtægtsgivende beskæftigelse.

De flygtninge, der lever uden for lejrene, bor fortrinsvis i midtbyområder med ringe adgang til humanitær hjælp. Deres opholdstilladelser giver dem ret til gratis lægehjælp og uddannelse, men syrerne og de nyligt fordrevne irakere har overvældet den kurdiske

regionale regerings infrastruktur på sundheds- og uddannelsesområdet. En rapport fra 2014 af den tyrkiske tænketank ORSAM sætter fokus på tre problemområder blandt flygtninge bosat uden for lejrene: usikre boligforhold, høje huslejer og lav mødeprocent i skolen hos de børn, som er nødsaget til at arbejde for at bidrage til familiens indkomst. Rapporten påpeger også, at mens de offentlige holdninger til flygtningene stadig er overvejende positive, er den lokale modvilje stigende, især blandt de fattige, som hævder, at syrerne tager arbejdet fra dem, bebyrder skolesystemet og sundhedsvæsenet og er skyld i de højere huslejer.

Egypten

Egypten har taget imod omkring 300.000 syrerere, hvoraf ca. 140.000 er registrerede som flygtninge hos UNHCR. Egypten har ingen flygtningelejre til syrerne, i stedet lever flygtningene spredt i bykvartererne, hvor de bor til leje eller i deleboliger. De syriske flygtninge har på papiret adgang til offentlige sundhedsydelse og uddannelse i Egypten, men de bliver diskrimineret, når de ønsker at få adgang til dem. Ifølge UNHCR modtager mere end 68 % af de syriske børn ikke formel undervisning, selvom nogle går i uformelle skoler drevet af det syriske samfund. Ligesom mange egyptere har syrerne i Egypten vanskelige levevilkår, blandt andet på grund af stigende priser, få beskæftigelsesmuligheder og sikkerhedsproblemer på grund af politisk ustabilitet. De egyptiske myndigheder er ofte mistroiske over for syrerne og har i nogle tilfælde anholdt og deporteret de syrerere og palæstinensere fra Syrien, som blev taget uden behørig dokumentation.

Smugling af migranter, flygtninge og asylansøgere fra Nordafrika til Europa er et voksende sikkerhedsproblem. Et stigende antal syriske flygtninge kommer ulovligt til Europa fra Egypten og Libyen; de sætter deres liv på spil på de farlige bådture over Middelhavet. Ifølge UNHCR blev mere end 21.000 syriske flygtninge i 2013 smuglet ind i det sydlige Italien fra Nordafrika og Mellemøsten.

Implikationer for genbosættelsen

Styrker og ressourcer

Genbosatte syriske flygtninge vil opdage, at de besidder styrker og ressourcer, de kan trække på i deres nye samfund. Syrerne har en lang historie for at migrere til andre lande i jagten på en bedre tilværelse, og syrerne er kendt for deres høje arbejdsmoral og iværksætterånd.

Denne ånd kan ses i førsteasyllandene. For eksempel fylder flygtningeejede virksomheder hovedgaden i den jordanske Zaatari-lejr, og i det sydøstlige Tyrkiet er små syriske butikker dukket op i de større byer.

Etablerede grupper af syrere og andre arabere i genbosættelseslandene vil sandsynligvis være kilde til trøst og støtte for nyttilkomne syrere. I USA er der et organiseret og ressourcerigt syrisk-amerikansk samfund, og mange af dets medlemmer har været meget aktive i at skaffe penge og humanitær hjælp til Syrien. I de lande, der har genbosat irakiske flygtninge, kan nye syrere måske trække på støtte fra denne gruppe, som de ikke kun deler et fælles sprog og kultur med, men også en lignende historisk byrde.

Uddannelsesniveaulet vil variere meget blandt de nyttilkomne syrere, men det forventes, at de fleste voksne vil ankomme til deres nye samfund med i det mindste en grundlæggende skoleuddannelse og med evnen til at læse og skrive deres eget sprog. Mange vil også have nyttige færdigheder inden for sociale medier. Syrere under trediveårsalderen er ofte gode til ny teknologi og bruger sociale medier til at kommunikere med venner og familie, til at dele informationer og organisere aktiviteter. Selv ældre syrere har et grundlæggende kendskab til e-mail og Skype. Disse kompetencer vil hjælpe de nyttilkomne til at vænne sig til den omfattende brug af computere i de vestlige lande og understøtte etableringen af fællesskaber i tiden efter genbosættelsen.

Indledende genbosættelsesproblematikker og behov

SAGSBEHANDLING OG TOLKE

Når flygtningen får tildelt en sagsbehandler, vil køn sandsynligvis betyde mere end den etniske og sproglige baggrund. Det gælder især kvinder, der normalt vil foretrække en kvindelig sagsbehandler.

Hvis en syrisk tolk ikke er tilgængelig, kan en ikke-syrisk arabisktalende anvendes (for eksempel en iraker eller en palæstinenser). Som i tilfældet med sagsbehandleren er en tolk af samme køn som flygtningen selv generelt at foretrække, især i sundhedsregi.

For kurdiske flygtninge kan en arabisk- eller kurdisksproget tolk bruges. En kurdisktalende tolk er nødt til at mestre den samme kurdiske dialekt, som den flygtningen taler (enten Kurmanji eller Sorani).

BESKÆFTIGELSE, SPROGSTUDIE OG UDDANNELSE

Mange syrere vil være ivrige efter at komme i arbejde så hurtigt som muligt. De, der har en funktionærbaggrund, kan dog være tilbageholdende over for at acceptere manuelt arbejde. En arbejdsformidling, der tager personens baggrund i betragtning, er mere tilbøjelige til at lykkes - for eksempel ved at placere en tidligere regeringsansat som kasserer frem for i en viceværtsstilling. Faglærte syrere vil være ivrige efter at vende tilbage til deres erhverv, og de bør så hurtigt som muligt informeres om muligheder for merit og for at blive recertificerede.

For de nyankomne syrere bør sprogundervisningen have høj prioritet, da de fleste ankommer med få eller ingen færdigheder i genbosættelseslandets sprog. De, der tidligere har læst et sprog baseret på det latinske alfabet (for eksempel fransk eller tysk), vil have lettere ved at lære at læse og skrive et andet latin-alfabetisk sprog som engelsk eller dansk, end de der kun kan læse og skrive arabisk.

De fleste børn vil ankomme med få eller ingen tale-, læse- og skrivefærdigheder på engelsk eller andre vestlige sprog. Nogle vil have en meget begrænset skolegang bag sig og har brug for særlig støtte både i undervisningen såvel som i undervisningssproget.

PSYKIATRISK STØTTE

Flygtningebefolkningen omfatter mænd, kvinder og børn, som har oplevet tortur og vold, herunder seksuel vold. Behandlere i Jordan rapporterer, at en høj andel af børn, også børn der er 5 år eller yngre, har oplevet tortur eller traumer. Det er højere niveauer end tidligere set i de mellemøstlige flygtningebefolkninger.

Næsten alle syriske flygtninge har mistet familie eller venner i krigen.

Studier af flygtningebefolkningerne viser høje niveauer af posttraumatisk stresssyndrom, især blandt børn og unge. Traumeoverlevende bør identificeres så hurtigt som muligt, så de kan tilbydes kultursensitiv støtte. Som allerede nævnt har syrerne fået en mere åben indstilling til psykiatrien siden konflikten. Psykiatriske problemer vil stadig opleves som stigmatiserende, og genbosatte syriske flygtninge med behov for psykosocial støtte beder muligvis ikke åbent om det. Det kan ske, at kvindelige flygtninge ikke vil tale om seksuelt misbrug foran deres familier.

Der er dog mulighed for, at mange vil afsløre misbrug i sundhedsregi. En del syrere har kun modtaget medicinsk behandling tidligere og kan derfor være ubekendt med andre former for behandling.

For at en behandling lykkes, vil det være af afgørende betydning at respektere fortroligheden og opbygge tillid. Syrerne vil sandsynligvis foretrække individuel terapi frem for gruppeterapi, når en sådan støtte er tilgængelig. En arabisktalende socialrådgiver af samme køn som patienten kan være til stor hjælp i opbygningen af et tillidsfuldt terapeut-patient-forhold. En tidligere FN-embedsmand, som ledte psykosociale projekter for fordrevne syrere, foreslår, at terapeuterne bryder isen med en empatierklæring, såsom: "Vi ved, hvor frygtelig situationen var derovre, og hvor meget du har været igennem. Vi er her for at hjælpe dig med at få det bedre og begynde et nyt, sundt liv."

SOCIAL STØTTE

Genbosatte flygtninge kan føle sig isolerede i deres nye samfund. For grupper som syrere, der ikke er vant til at tilbringe meget tid alene, kan social isolation være en ukendt og ubehagelig udfordring. Kulturhuse og arrangementer, som bringer flygtningene sammen, kan mindske følelsen af ensomhed. Boligplacering tæt på arabisktalende grupper kan også reducere isolationsfølelsen og samtidig give muligheder for at udveksle erfaringer og strategier til at håndtere situationen.

TVÆRKULTURELLE PROBLEMATIKKER

Genbosatte syrere vil finde meget, de synes om og beundrer i deres nye samfund. I USA vil de givetvis værdsætte de amerikanske værdier, såsom social retfærdighed, frihed, lighed og hårdt arbejde. Samtidig vil de møde en kultur, som på mange måder er meget forskellig fra deres egen. I det følgende diskuteres kort nogle af de kulturforskelle, som kan være kilde til forvirring og konflikt.

RELATIONER MELLEM MÆND OG KVINDER. De åbne og venskabelige relationer mellem mænd og kvinder i genbosættelseslandene vil være en kilde til forvirring og ubehag for syrerne. De nytilkomne bliver nødt til at få at vide, at selvom relationerne mellem mænd og kvinder kan forekomme ligetil og afslappede, er der normer, og i nogle lande love, som foreskriver, hvad det er acceptabelt at gøre og sige især på arbejdspladsen.

VOLD I HJEMMET. Vold i hjemmet er ikke ulovligt i Syrien, hvor ofrene for hustruvold har meget begrænsede retlige muligheder. På grund af det ekstraordinært pressede liv i Syrien og i førsteasyllandene kan der have været vold i hjemmet, enten mellem ægtefæller eller mellem forældre og børn. Flygtningene skal kende lovene om vold i hjemmet i deres nye samfund og få kendskab til de ressourcer, de har til rådighed.

POLYGAMY. Selvom polygami ikke synes praktiseret i stor udstrækning i Syrien, er det lovligt. Syrerne bliver nødt til at kende lovene om polygami i de lande, de genbosættes i.

RELATIONER MELLEM INDIVIDER AF SAMME KØN. Syriske mænd og kvinder viser gerne hengivenhed for andre af samme køn offentligt, for eksempel holder mænd hinanden i hånden og hilser på hinanden med kindkys. Denne adfærd skal ikke fejltolkes som udtryk for seksuel orientering. Syrerne skal kende de vestlige holdninger og normer omkring at vise ømhed for andre af samme køn.

Blandt syrerne er der et generelt stigma imod homoseksuelle og åbenlys homoseksuel opførsel. LGBT-personer vil sandsynligvis holde deres seksualitet meget privat.

OPDRAGELSE. Syriske forældre holder ikke altid samme grad af opsyn med deres børn, som det der er normen (og i nogle tilfælde lovpligtigt) i mange vestlige lande i dag. Det er også almindeligt at disciplinere børn fysisk i Syrien. Syrerne skal kende normer for børneopdragelsen og love vedrørende omsorgssvigt og vanrøgt i deres nye samfund.

AT VISE HENGIVENHED FOR ANDRES BØRN. I Syrien er det helt normalt at gå op til en fremmeds barn, tage det op, kysse det på kinderne, give det slik og udbryde, hvor sødt barnet er. Syrere skal vide, at nogle ikke betragter det som passende opførsel.

KOMMUNIKATIONSSTIL. Syrerne kan kommunikere med hinanden på en mere intens måde, end hvad der er normalt i genbosættelseslandet. De kan stå tættere på hinanden, når de taler, tale i et højere stemmeleje og bruge mere kropssprog. For dem, der ikke er vant til denne kommunikationsstil, kan det virke som om, at to syrere er oppe at skændes, når de i virkeligheden blot fører en normal samtale.

Syrerne udveksler flere høflighedsfraser i en samtale, end hvad der er normalt i genbosættelseslandene. Det er et udtryk for helt almindelig høflighed at spørge ind til andres helbred, selv når folk ikke kender hinanden godt.

SUNDHEDPRAKSISSE. Syrerne er vant til lægehjælp, som afspejler deres religiøse og kulturelle præferencer. Den medicinske behandling vil sandsynligvis være mere effektiv, når sundhedsprofessionelle giver kultursensitiv behandling, såsom at sætte sundhedsprofessionelle og patienter af samme køn sammen, at tilbyde hospitalsklæder, som dækker underbenene, og hospitalsmad, som følger de islamiske kostregler. Det er helt essentielt, at den reproduktive sundhedspleje til flygtningekvinder gives af kvindelige gynækologer og sygeplejersker.

RYGNING. I Syrien er rygning normalt også indendørs i hjemmene, på kontorer og restauranter. Syrerne skal kende lokale love, forventninger og etikette for rygning på offentlige steder, derhjemme og i andres menneskers hjem.

BEKLÆDNING. Syriske kvinder klæder sig generelt langt mere konservativt end vestlige kvinder, og mange muslimske kvinder dækker deres hår med et hovedtørklæde. Syrerne vil blive forbløffet over de vestlige kvinders afslappede - og efter syriske standarder afslørende - tøjstil, især om sommeren.

Syrerne bruger ofte det samme tøj to eller tre dage i træk. De bruger ofte udelukkende det pæneste tøj, de har, uden for hjemmet, og tøjet er altid rent og pænt strøget. Nyligt genbosatte flygtninge vil ønske at have adgang til et strygejern og et strygebræt.

REGNINGSETIKETTE PÅ RESTAURANT. Syrerne deler ikke regningen på en restaurant. I stedet er det én person - som regel den ældste eller mest velhavende mand - der betaler hele regningen. Syrerne skal kende de skikke, der er forbundet med at dele regningen i lande, hvor denne praksis er almindelig.

De syriske flygtnings syn på situationen i hjemlandet

Genbosatte syriske flygtninge har delte meninger om den politiske situation i hjemlandet. Alle vil være enige om, at kampene har ødelagt Syrien på almindelige menneskers bekostning, hvilket er uacceptabelt. Ud over det vil tre synspunkter sandsynligvis være til stede: pro-Assad, anti-Assad og de ambivalente. Syrere der er pro-Assad, støtter Assad enten af overbevisning, fælles identitet eller bekymring for familiemedlemmerne, som stadig opholder sig i Syrien. Anti-Assad gruppen består af dem, der tror på politisk frihed og/eller afskyr regimets brutalitet. Den tredje gruppe, de der er ambivalente, består af syrere, som engang tilhørte anti-Assad gruppen, men nu er usikre på deres holdninger til regimet, på grund af fremvæksten af islamistisk ekstremisme og ødelæggelsen af Syrien. Disse syrere kan føle, at uanset hvor dårligt livet i Syrien var under Assad, er tingene værre nu.

The political views that resettled Syrians bring with them may spark intense discussion and friction among some. Other Syrians may have been conditioned by the crisis to keep their political views private. Those working with Syrians should respect people's views and not probe or share them with others.

Litteratur

- Agency for Cooperation and Development, Japan Emergency NGO, United Nations Children Fund, & Oxfam. [November 2013]. WASH sector knowledge, attitudes and practices survey in Za'atari refugee camp. Hentet fra Reliefwebs hjemmeside. Internet: <http://reliefweb.int>
- Ball, W. [1997]. Syria: A historical and architectural guide London, UK: Melisende.
- Central Intelligence Agency. [U.å.]. Syria [CIA World Factbook]. Internet: <https://www.cia.gov/library/publications/-/verden-factbook/genetisk-modificerede-organismer/sy.html>
- Crisp, J., G. Garras, J. McAvoy, E. Schenkenberg, P. Spiegel, & F. Voon. [Juli, 2013]. From slow boil to breaking point: A real-time evaluation of UNHCR's response to the Syrian refugee emergency (PDES Report). Hentet fra UNHCR's hjemmeside. Internet: [Http://www.unhcr.org](http://www.unhcr.org)
- Dalrymple, W. [2012]. From the holy mountain: A journey among the Christians of the Middle East. New York, NY: Vintage Books. [Original udgivet 1997].
- Davis, N. [6. april, 2014]. Syrian education: Strength, weaknesses, and room for reform [blogtekst]. Internet: <http://intled.blogspot.com/2014/04/nikki-davis-syrian-higher-education.html>
- Erlich, R. [2014]. Inside Syria: The backstory of their civil war and what the world can expect. New York, NY: Prometheus Press.
- Gaviak, D. [29. juli, 2014]. Zaatari refugee camp fertile ground for small businesses. The British Broadcasting Corporation. Internet: www.bbc.com/news/world-middle-east-28541909
- Government of the Syrian Arab Republic, UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. [13. december, 2013]. 2014 Syrian Arab Republic humanitarian assistance response plan [SHARP]. Hentet fra ReliefWebs hjemmeside Internet: <http://reliefweb.int>
- Haddad, B. [2012]. Business networks in Syria: The political economy of authoritarian resilience. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Halasa, M., Z. Omareen og N. Mahfoud. [2014]. Syria speaks: Art and culture from the frontline. London, UK: Saqi Books.
- Human Rights Watch. [August, 2014]. Not welcome: Jordan's treatment of Palestinians escaping Syria. Internet: <http://www.hrw.org/reports/2014/08/07/not-welcome>
- Irshaid, F. [4. april, 2014]. Anti-Syrian hostility in Lebanon spawns social media backlash. The British Broadcasting Corporation. Internet: www.bbc.com/news/world-middle-east-28541909
- Library of Congress. [April, 2005]. Country profile: Syria: Internet: <http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Syrien.pdf>
- Organization for Economic Cooperation and Development, Social Institutions & Gender Index. [2012]. Syrian Arab Republic. Internet: <http://genderindex.org/country/syriske-arabiske-republik>
- Orhan, Oytum. [April 2014]. The situation of Syrian refugees in the neighboring countries: Findings, conclusions and recommendations [ORSAM Rapport Nr. 189]. Hentet fra ORSAM's hjemmeside. Internet: [Http://www.orsam.org.tr/en/enuploads/artikel/filer/201452_189_ing.pdf](http://www.orsam.org.tr/en/enuploads/artikel/filer/201452_189_ing.pdf)
- Salamandra, C. [2004]. A new old Damascus: Authenticity and distinction in urban Syria. Bloomington: Indiana University Press.
- United Nations Children's Fund. [17. februar- 22. marts, 2014]. Syria crisis monthly humanitarian situation report. Internet: <http://childrenofsyria.info/wp-content/uploads/2014/03/UNICEF-Syria-Regional-Crisis-Humanitarian-SitRep-22-mar-2014.pdf>
- United Nations Children's Fund, World Vision, United Nations High Commissioner for Refugees, & Save the Children. [December, 2013]. Syria crisis: Education interrupted. Hentet fra UNHCR's hjemmeside. Internet: [Http://www.unicef.org/media/filer/Education_Interrupted_Dec_2013.pdf](http://www.unicef.org/media/filer/Education_Interrupted_Dec_2013.pdf)
- United Nations High Commissioner for Refugees. [Oktober, 2013]. Frequently asked questions, Syrian refugees in Turkey. Internet: <http://www.unhcr.org/tr/uploads/root/faqenglish.pdf>

PROJEKTLEDER

Colleen Mahar-Piersma

REDAKTØR

Donald A. Ranard

FORFATTERE

Dr. Rochelle Davis

Lektor i Kulturel Antropologi

Center for Moderne Arabiske Studier Georgetown
Universitetet

Raya Alchukr

Tidligere FN program ansvarlig, Syrien

Personalet, *Resettlement Support Center*
Mellemøsten og Nordafrika
*International Organization for Migration*Personalet, *Resettlement Support Center*
Tyrkiet og Mellemøsten
*International Catholic Migration Commission***KORREKTUR**

Adrienne Fricke, JD

Syriens rådgiver

Physicians for Human Rights

Suzanne Akhras

Genbosættelseskoordinator

Syrian American Medical Society og
stifter af Syrian Resource Network

© 2014 Center for Applied Linguistics

Indholdet af denne udgivelse blev udviklet under en aftale finansieret af Bureau of Population, Refugees, and Migration ved det amerikanske udenrigsministerium, men repræsenterer ikke nødvendigvis dette organs politik og er ikke godkendt af den føderale regering.

Det amerikanske udenrigsministerium forbeholder sig en royaltifri, ikke-eksklusiv og uigenkaldelig ret til at reproducere, udgive eller på anden måde bruge og give andre tilladelse til at bruge dette værk til regeringens formål.

United Nations High Commissioner for Refugees. [13. august, 2014]. UNHCR Turkey Syrian refugee daily sitrep. Hentet fra ReliefWeb's hjemmesiden. Internet: [Http://reliefweb.int/rapport/Tyrkiet/unhcr-Tyrkiet-syrisk-flygtninge-daglig-sitrep-13-august-2014](http://reliefweb.int/rapport/Tyrkiet/unhcr-Tyrkiet-syrisk-flygtninge-daglig-sitrep-13-august-2014)

United Nations High Commissioner for Refugees. [15. oktober, 2014]. Finding solutions for Syrian refugees, resettlement and other forms of admission of Syrian refugees. Internet: <http://www.unhcr.org/52b2febafc5.pdf>

United Nations High Commissioner for Refugees. [27. oktober, 2014]. International protection considerations with regard to people fleeing the Syrian Arab Republic, Update III. Internet: <http://www.refworld.org/docid/544e446d4.html>

United Nations High Commissioner for Refugees & International Relief & Development. [2013]. Syrian refugees living outside of camps in Jordan. Hentet fra UNHCR's hjemmeside. Internet: [Http://www.unhcr.org](http://www.unhcr.org)

Wedeen, L. [1999]. *Ambiguities of domination: Politics, rhetoric, and symbols in contemporary Syria*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Yazbek, S. [2012]. *A woman in the crossfire: Diaries of the Syrian revolution*. London, UK: Haus.

Center for udsatte Flygtninge hos Dansk Flygtningehjælp har efter tilladelse fra Center for Applied Linguistics stået for oversættelsen. Dansk Flygtningehjælp er fuldt ansvarlig for oversættelsen og enhver fejl, der måtte forekomme.

Teksten er oversat fra engelsk. Den engelske version kan findes her: <http://www.culturalorientation.net/library/publications#2>